

nýbrž že, odkoupivši cigarety onomu legionáři pouze z ochoty a z útrpnosti, neměla v úmyslu ani provozovati obchod s kuřivem, ani zvyšovati ceny kuřiva, a že konečně cigarety jen, by obdržela zpět peníze, vyplacené legionáři, za tutéž cenu dále prodala, při čemž je nechala k veřejnému prodeji volně ležeti. Nálezací soud nenabyl prý tudíž přesvědčení, že by byla obžalovaná jednala ze ziskuchtivosti nebo vůbec pro nějaký zisk, nleďic prý ani k otázce, zda prodej resp. nabídka 40 cigaret jsou způsobilé, cenu tabáku (kuřiva) stupňovati. Zmateční stížnost státního zastupitelství, která se opírá o důvod zmatečnosti dle § 281 čís. 9 a) tr. ř., oprávnění upřítí nelze. Skutkové podstatě přečinu pletich odpovídá každé úmyslné jednání, jež, hledíc k poměrům, vyvolaným válkou, vybočuje z mezí řádného a solidního obchodování a je způsobilé zvýšiti cenu předmětu potřeby. Zmateční stížnost dovozuje, že v počínání si obžalované dlužno spatřovati skutkovou podstatu přečinu pletich, poněvadž, nejsou jako ovocnářka oprávněna obchodovati s kuřivem, předmětem ro státního monopolu, nabyta cigaret koupí od prodatele neoprávněného a to nikoli pro vlastní potřebu, nýbrž že je dále prodala. Zmateční stížnost takto případně zdůrazňuje pokoutní způsob, kterým obžalovaná cigaret nabyta, i neoprávněnost jich dalšího prodeje a tomuto pojetí věci není na závalu ani okolnost, uvedená ve prospěch obžalované v rozhodovacích důvodech rozsudku, že nechala cigarety k veřejnému prodeji volně ležeti. Podstatným pojmovým znakem pletich jest však také způsobilost dotýčného počínání, by jím zvýšena byla cena předmětů potřeby. V případě, o nějž jde, dlužno na zodpovědění příslušné otázky klásti tím větší váhu, když obžalovaná dle zjištění nálezacího soudu prodávala cigarety za touž cenu, za jakou je sama koupila. Než okolnost ta způsobilost ku stupňování cen cigaret sama o sobě nevylučuje. Sejde na to, v jakém poměru byla tato cena prodejní k officialní ceně cigaret téhož druhu. Neboť převyšovala-li ji značně, byla též způsobilou, cenu předmětů potřeby stupňovati. Nálezací soud se otázkou tou, jak patrně ze shora citované příslušné věty rozhodovacích důvodů, vůbec neobíral. Aby odpověď na otázku, o niž jde, dána býti mohla, nutno však vzhledem k tomu, že cigarety obžalovanou prodávány byly dle zjištění nálezacího soudu za vlastní cenu nákupní, zjistiti, v jakém poměru jest cena ta ku vnitřní hodnotě cigaret, tedy zejména hodnotě tabáku a dutinek, z nichž cigarety vyrobeny byly. Zjištění toho rozsudek neobsahuje. Zjednatí podklad pro ně bylo by ale tím spíše možno, že se část cigaret jako věc doličná nachází dle spisů u nálezacího soudu.

Čís. 310.

Podmíněný odklad není o sobě vyloučen tím, že vyžaduje veřejný zájem, by pachatel byl potrestán.

(Rozh. ze dne 18. prosince 1920, Kr II 158/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl v neveřejném sezení odvolání státního zastupitelství směřující proti rozsudku krajsk. soudu ve Znojmě ze dne 14. dubna 1920, pokud jím povolen byl obžalovanému, odsouzenému pro zločin zpronevěry v úřadu dle § 181 tr. zák., podmíněný odklad trestu.

D ů v o d y:

Státní zastupitelství brojí v odvolání proti tomu, že obžalovanému byl povolen podmíněný odklad trestu, a poukazuje k tomu, že nalézací soud nechal nepovšimnuto, že obžalovaný již v roce 1917 jako poštovní oficiant zpronevěřil peněz 73 K 55 h, že dále dne 18. srpna 1919, přijav u poštovního úřadu 5665 K, nezapsal peněz těch do denního účtu, nýbrž že je teprve dne 12. září 1919 vyúčtoval a odvedl, že v obou těchto případech stal se beztrestným jen z toho důvodu, že škodu včas nahradil (§ 187 tr. z.), kteréžto okolnosti nasvědčují tomu, že je v nejvyšší míře nespolehlivým a nepoctivým a že se nedá očekávat, že povede pořádný život; státní zastupitelství zdůrazňuje dále, že škoda byla nahrazena matkou obžalovaného, že tudíž tato okolnost nemůže přicházeti v úvahu při posuzování charakteru obžalovaného a uvádí ještě, že není důkazů pro domněnku nalézacího soudu, že by byl obžalovaný nutně potřeboval peněz, jež zpronevěřil; mimo to zastává odvolatel názor, že trestní čin, jímž obžalovaný uznán byl vinným, jest takové povahy, že již — nehledíc k jeho osobním poměrům — veřejný zájem vyžaduje výkon trestu. Než nejvyšší soud, uvažuje o podmíněném odkladu trestu, má v souhlase s nalézacím soudem za to, že podmínky jeho jsou dány. Především sluší předeslati, že názor státního zastupitelství, že v případech, ve kterých toho vyžaduje veřejný zájem vzhledem na povahu činu trestného, jest odepřítí podmíněný odklad trestu, aniž by se přihlíželo k osobním poměrům odsouzeného, jest právně mylným. Otázku, zda dány jsou podmínky podmíněného odsouzení, jest posuzovati jediné podle zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n. V § 1 cit. zákona jest vysloveno, že soud může odložit výkon trestu peněžitého a trestu na svobodě, nepřesahujícího dobu jednoho roku, má-li z podstatných důvodů za to, že odsouzený povede pořádný život, a že tudíž výkonu trestu není zapotřebí, a § 2 tohoto zákona stanoví případy, ve kterých podmíněné odsouzení, nehledíc k ustanovení § 1, jest vyloučeno. Zákon nemluví tedy o veřejném zájmu a nelze jej vykládati extensivně v neprospěch odsouzeného. Pokud se týče udánlivých zpronevěr (v roce 1917: 73 K 55 h a v srpnu 1919: 5665 K), jest uvážiti, že případ první vůbec nebyl předmětem soudního vyšetřování, a že případ druhý nebyl předmětem obžaloby a že v tomto posléz uvedeném případě není nikterak prokázáno, zda se skutečně jedná o zpronevěru. Také polehčující okolnost náhrady škody jest obžalovanému přiznati, poněvadž, třebaže by byla škodu nahradila matka obžalovaného, jistě tak učinila jediné s o h l e d e m n a s v é h o s y n a a n a j e h o p r o s b u; tomu nasvědčuje také znění ustanovení § 46 lit. g) tr. z. »snaží-li se s účinnou horlivostí škodu způsobenou napravití.« Nalézací soud právem také, uvažuje o motivu trestního činu, má za to, že obžalovaný dal se svést k zločinu tísníci chudobou; nesprávné jest tvrzení odvolání, že pro domněnku tu není důkazu. Vždyť jest prokázáno, že obžalovaný, jak nalézací soud zjistil, v době spáchání činu měl plat 209 K měsíčně bez jakýchkoliv přídavků, a proto vzhledem na nynější drahotu a v uvážení, že obžalovaný jest úplně nemajetný, lze s důvodem za to míti, že byl v tísnivé chudobě, jež ho ke zločinu svedla. Nejvyšší soud v uvážení zjištěných závažných polehčujících okolností, že obžalovaný dosud byl zachovalý, že škoda byla nahrazena, že se obžalovaný kajícně doznal, že k činu byl sveden

tísnníci chudobou a v dalším uvážení zejména také toho, že obžalovaný hned po činu v sebevražedném úmyslu si žíly podřezal a jen náhodou při životě byl zachován, poněvadž ještě včas v bezvědomí ve svém pokojíku svým bratrem byl nalezen, z čehož nad vši pochybnost na jevo vychází, že nad činem svým lítost projevil, kdyžtě pro majetkový delikt i na život si sáhl, má za to, že podstatné důvody nasvědčují tomu, že se polepší, povede pořádný život, a že tudíž výkonu trestu není zapotřebí, jak to požaduje § 1 zákona ze dne 17. října 1919, č. 562 sb. z. a n.

Čís. 311.

Předražování. Líh jest předmětem potřeby.

(Rozh. ze dne 18. prosince 1920, Kr II. 220.20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku lichevního soudu při zemském soudě v Opavě ze dne 6. dubna, jímž byli obžalovaní uznáni vinnými přechinem dle § 11 čís. 4. zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska důvodu zmatečnosti dle č. 9 a) namítají především obě stížnosti, že líh není předmětem potřeby. Zmateční stížnost míní, že líh není předmětem potřeby proto, že jím hospodaří stát, který i jeho vývoz do ciziny nejen trpí, nýbrž i podporuje; dále proto, že nenáleží líh k požíváním, a dovozuje, že by bylo zjevem blahodárným, kdyby ho cizina odebrala co nejvíce, poněvadž prý by tím aspoň jeho spotřeba v tuzemsku byla snížena. Stížnost spoluobžalovaného odůvodňuje své totožné stanovisko tím, že zákon o trestání válečné lichvy chrání jen ony předměty, které slouží nutné výživě neb ošacení lidí, čili uhájení existence, tedy potřebám všeobecně nutným, a to jen předměty takové, kterých je nedostatek, nikoli tedy každý předmět lidské potřeby. Stát prý tím, že na líh ukládá vysokou daň, sám dává na jevo, že považuje líh za předmět luxusu. Líhu prý bylo na Opavsku, kde čin byl spáchán, dostatek. Pokud se obě stížnosti snaží dovoditi, že líh není předmětem potřeby pro škodlivé následky, s nimiž jeho upotřebení, totiž požívání alkoholických nápojů, z něho připravovaných, jest spojeno, užívá-li se ho měrou nezřízenou, nemá námitka významu, neboť škodlivé účinky jsou možny i u jiných věcí, o jichž povaze jako předmětů potřeby nemůže býti pochybnosti již proto, že slouží jako velmi důležité potraviny, jak jest tomu na př. u kávy a čaje. Líhu zejména pak nelze odpírati povahy předmětu potřeby, neboť se ho ve značné míře upotřebuje také k účelům vědeckým a zejména v průmyslu, k výrobě předmětů nesporně užitečných i potřebných. Ostatně rozsudek nezjišťuje, že líh, o který jde v tomto případě, byl určen k přípravě alkoholických nápojů. Stejně bezpodstatnou je i námitka, že líh není předmětem potřeby, všeobecně nutné. Stačíť, že ho upotřebuje značná část obyvatelstva a že jest vzhledem k zvyklostem a osobním